

نسخه سی هربره ۱۰ غروشدرد .
سنه لکی پوسته ایله ه لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ه دولار) .

ابونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسنه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک هرچی آنقره مرکزیدر .

حیات

حیاته دایما حیات... دنیایه دایما چوقه حیات قاتالم!...
- نیجه -

اداره مرکزی :
آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینلکی یاننده کی دائره

استانبول بو روسی :
استانبولده ، باب عالی جاده سنده رسمی پرشیه
اداره خانقاهی داخنده کی دائره
تلفون : ۳۶۰۷

علم حکمتی

نوشهری ابراہیم پاشاہ دار

یکی وثیقل

تاریخک مأخذی یالکز رسمی و خصوصی وقایعنامہ لہ، مخبرات و وثائق رسمیه، دیوان دفترلی، فرمانلر، وقفہ لہ، کتابہ لہ، الخ... کبی شیلردن عبارت دکلدلر. بوتون بونلردن باشقا، دیوانلرده، تذکرہ لردہ، انشا مجموعہ لردہ، خصوصی مجموعہ لردہ، محاضرات کتابلرندہ تصادف اولونان برچوق اوفاق شیلر واردرکہ، بونلر سایہ سندنہ تاریخک اصل ایچ یوزی صمیمی و حقیقی صورتدہ آکلاشیلر. وقہ نویسلر برحکومت آدمانک رسمی سیاسی، یابدینی ایشلری، یعنی خارجی کورونوشی آکلایرلر؛ و بو آکلایشلری بیک تورلو قیود و شروطہ تابعدلر. حالوکہ، ہانکی خصوصی بر مجموعہ دہ، و یا بر محاضرات کتابندہ، بو اندیشہ لردن کلیاً آزادہ و رسمیتہ بیکانہ برمشاہدک بیطرفانہ بر کوروشنہ راست کلینہ بیلیر. شہہ سز، بو تصادف ایدیلن شیلرک ہبسی عین درجہ قیمتدہ دکلدلر. بعض چوق معنالی شیلر یاندہ ہیچ برشی افادہ ایتمہن عبث فقرہ لردہ تصادف اولونور. لکن، ہرنہ اولورسہ اولسون، اہمیتلی و یا اہمیتسز، بویوک شخصیتلرہ عائد بوکئی کوچوک شیلری طویلامق، تاریخ نقطہ نظرندن بویوک بر فائدہ تأمین ایدہ جکدر.

خصوصی کتبخانہ مدہ احمد ثالث دورندہ تالیف ایدیلدیکی آکلاشیلان مؤلفی مجہول بر کتاب واردلر. طبق «عوفی» نک مشہور «جامع الحکایات» ی، «غفاری» نک «نکارستان» ی طرزندہ مختلف حکایہ لردن، تاریخی فقرہ لردن صرک اولان بو اثردہ، نوشهری ابراہیم پاشاہ عائد بر ایکی فقرہ بہ تصادف ایتمد. ابراہیم پاشا حقندہ سائر برچوق تعظیم کارانہ افادہ لہ صیراسندنہ «ثریا منزلت، سپہر زینت، باقرا بزم، نریمان رزم» صفتلرنی ابدالدن چکینمہ. مک صورتیہ عرض خلوص ایدن مؤلف، اونک فضیلتلرنی صایارکن: «بر چوق بویوک ایشلری باشاردقن باشقا، خزینہ بی دولتوردینقی، تلخیصلرک کندی قلندن جیقیدینقی، فرمانلرہ قائمہ لری بالذات تصحیح و تنقیح ایتمدیکی، کوشکلر و تازہ برلری یابدیردینقی، پادشاہی اکندیرمک ایچون ضیافتلر، چراغانلر، سوزلر ترتیب ایتمدیکی، بازار ابراستی وصالی کونلری دیوان تعطیل اولدینقی حالہ نرخلرہ نظارت ایچون اکثریا اوکونلردہ بیلہ تفرج و تازہدن محروم قالدینقی، بوتون ارباب تجارتی شخصاً آری آری طانیدینقی» یازیور؛ و بو صوک مدعا بی تأیید ایچون بر فرونجی ایلہ پاشا آراسندنہ کی شو وقہ بی نقل ایدیور:

«دار میمنت شمول اسلامبولدہ برحجازیا کباز وار ایدی کہ میل ترازوسی استقامتلہ سرافراز اولوب داتما ایشلہ دیکی نان عزیز قرص آفتاب کبی پاکلکدہ سیم خام ایدی. لاجرم اول دستور بی نظیر لازال مقرونأ بعنایة الملک القدر بر ج میزانہ تحویل ایدوب آفتاب کبی رخس اسدی کیرہ سوار اولوب تعدیل اسعار ایچون کشت و کذار کوچہ و بازار بویوردقده جاز صرقومک نانی میزاندہ بروجہ نر خ معناد بلنکہ بشر اونر درہم زیادہ بولونوب درہمنہ کورہ دینار احسان ایلہ طرف آصفانہ لردن لطف واحسانہ مظهر اولوردی. برکون اول کسہ وداع عالم فانی ایدوب ولدی مقامنہ قائم اولدی. لکن پدربنک طریقہ سنہ سلوک ایتمکلہ یوما من الايام اول بیکدک بر بولوک جاز ایلہ نانلری ناتمام طوتولوب دیوان عالی بہ احضار اولوندیلر. اول وقہ کلنجہ حرفت مزبورہ اصحابی میانلرندہ بو مقولہ کیمسہ مشہود دبدہ خردہ پینلری اولمادیندن، تفحص بویوروب، فلان دکاندہ ایشلہ یین جازک اوغلودر دیدکلرندہ، وزندہ ناتمام ایشلیوب مظهر احسانی اولہ کلن شخصک پسر جانشین اولدینقہ انتقال بویوروب معلوم سعادتلری اولیچق، سائر جازانک جنایتلرنہ کورہ جزالی ترتیب اولونوب اول بیکتک پدربنک استقامت سالفہ سی حقوقہ حسن وفادن ناشی، بردخی بویلہ قباحتہ جسارت ایتمک اوزرہ تنبیہ برلہ عفو بویوردیلر.»

ایشته بو کوچوک فقرہ بزہ ابراہیم پاشانک استانبولدہ کی اسعار مسئلہ سیلہ شخصاً مشغول اولدینقی وحافظہ سنک صاغلاملنی کوستر مکدہ در. اوزمان، مملکت و ملت، آنجاق پادشاہلرک کیف و ہوسنی تطمین ایچون بر آلت مقامندہ اولدیندن، وزیر اعظم لرک باشلیجہ وظیفہ سی، حکمداری اکندیرمک، پای تختدہ کورولتو جقماسنہ سببیت و برمہ مکدی. او اسکی شکل ادارہ نک ضروری بر نتیجہ سی اولان بوحالدن، ابراہیم پاشانکدہ قور تولامیہ جتی پک طیبعدر. خلوصکار مؤلف بو حکایہ بی یازدقن صوکر، ابراہیم پاشانک بو حرکتندہ کی حکمتی و بویوک کی شوصورتلہ تفریح ایدیور: «بر وزیر عالی شان تمیز سمیح و سقیم ایچون توجہ بویوردقده، خائن مقہور نیچہ غضبی اولدینقی کبی امیندہ مسرور اولمازسہ، پشہ سی دکنک چلمنہ منحصرا اولان احتساب آغاسندن نہ فرق قالیر؟» بو کوچوک جلدہ، او زمانک بر نوع ضابطہ بلدیہ آصری دیمک اولان احتساب آغلرینک وضع ظالمانہ سی حقندہ بر ایما صافلی دکلیدر؟

ابراہیم پاشا بعضاً رسمی قیافتیلہ ومعیت اراکانیلہ دولاشدینقی کبی، بعضاً دہ تبدیل قیافت ایدہ رک محلہ لری کزر و محتاجلرہ یار دیمدہ بولونورمش. مؤلفک، مدرسین زمرہ سنہ منسوب بر دوستندن نقلاً آکلایدینقی شویا کینچی فقرہ بزہ بونی کوستر بیور: «مدرسیندن بردوستمز نقل ایدرکہ عید رمضان قریب اولدینقی ایشلردہ ایدی؛ و خر جلم دخی توکونوب بر شیم قائم شدی. اوغولنم یاندہ بر بولدہ کیدرکن خاطر مہ کلدی کہ عید شریف کلدی، ہلہ بن و اہلم

نہ حال ایسہ کچینہ بیلیر؛ لکن بو اوغلانچق آقندن و کولدن بر لباس جدید ایستر، آلیورمک لازم؛ آلامازسہک او شاقلر ایچندہ محزون اولور. اوغلدر، آنک حزنی ایلہ بن و والدہ سی غمناک اولوب عید کونلری بزہ ایام غم و کدر اولاجتی امر مقرردر؛ و آتی تطیب ایدہ جک قدر لباس شو قدر آقچہ بہ آنچق اولور. بر بردن امید یوق. احبابدن استراضہ حیا ایدہرم؛ بجبا نہ ایشلہ سم دیو کیتدکچہ بوفکر بی آلدی و دریای حیرتہ طالبم. بوالم و اندیشہ ایلہ کیدرکن، آردمدن بر تبدیل چوخہ داری:

دیہرک المہ براز آلتون قودی. اطرافہ نظر ایدوب کوردم کہ اول دستگیر ضعفا، قوت قلب فقرا تبدیل کریمکہ چقمش. بر مستحق عنایت و شایستہ مرحمت واری دیو اطرافہ نظر ایدہ رک کلپور. بکاصفا و سرور بیغایہ وجور بی نہایہ حاصل اولوب،

فراق کلدن ایدرکن فغان بیغایہ
خضر بیتشدی چن عندلیب شیدایہ

معالمین تذکر ایدہ رک بر جانبہ چکلیوب او آلتونلری صایدم. مقدما خیالمدہ اوغلمک عیدہ سی شو قدر آقچہ بہ آنچق اولور دیدیکم مبلغن نہ بر آقچہ اکسیک و نہ آرتق ظہورندن، بو خصوص فریادرس اولدقنلرندن دخی زیادہ مادہ تعجب اولوب، شکر یزدان برلہ عن صمیم القلب دعای دوام دولت روز افزونہ ایدہ رک اول ساعت عیدہ اشتراسنہ مباشرت ایلہ دم دیو ختم کلام ایلہ دی.»

مؤلف، بو حکایہ سیلہ عادتاً ابراہیم پاشاہ کرامت اسناد ایدیور. مع مافیہ مبالغہ سندن تجرید ایدیلسہ بیلہ ینہ شو نتیجہ چچارلہ بیلبرکہ، ابراہیم پاشا خلقی و افکار. عمومیہ بی کندی لہنہ قازانق ایچون شہری دولاشہ رق اونہ کتہ بریکنہ احسانلردہ بولونیور، و بو صورتلہ اسکی عنعنہ بیہ اتباع ایدیوردی. بو حکایہ مجموعہ سنی زمان تالیفندن براز صوکر استنبیخ ایدن بر ذات، اثرک ابراہیم پاشاہ تقدیم ایدیلدیکی و اوندن دولای بی کبی مدح لہرلہ دولو اولدینقی سویلیورکہ، پک عقلہ یقیندر. لکن مستسخک، بو افادہ بی تقبیاً: «آنچاق شید مومالیہ، عصرندہ اولان ارباب ہزہ و اصحاب کمالانہ زیادہ سیلہ اکرام و ناسک آسایش درون و ذوق و شو قنہ زیادہ سی و بو قدر مسیر کاہلر آنک آثاری و آندن معادہ عربی و فارسی عبارہ نیچہ تواریخ و سائر کتابلری بذل اموال ایلہ ترجمہ و بو وجہلہ ناسہ انتفاعہ ہمت بویوردقنلر نارحسد حسودان آلونوب شہادتہ اقدام ایتمدیلر» دیمہ سی، منصف و دوغرو کورہن بر آدم اولدینقی کوستر مکدہ در. ہر حالہ بو ایکی کوچوک فقرہ، نوشهری ابراہیم پاشانک معنوی شخصیتی تنویر خصوصندہ اولدقچہ معیندار یکی وثیقہ لردر.

کوبریلی زادہ محمد نور

استانبول داوالقونشدہ «تورک ایباتی تاریخی» مدوسی